

IN 'T GIESBAARGS

door Luc Van Schoors

I

ieën	ìan	één	Drau (dr ^u ei), twee, ieën... start!
------	-----	-----	---

't iën es 't iën en 't ander es 't ander: ze zijn dus beiden evenwaardig

ieënneg kind	ìanana	moederskindje	
--------------	--------	---------------	--

Wat en ieënneg kiendj: wordt gezegd van een klein kind dat telkens weent wanneer iemand anders dan zijn moeder het vastneemt.

ieënegte	ìanaata	enkele, enige, een kleine hoeveelheid	Was ter veel volk? Nië, ieënegte kiërs en e poër aære meensken
----------	---------	---------------------------------------	--

iensj	ìnsj	- intieme vriendschap - van dezelfde mening	Ge moet het iensj warren mè iën of we stoppen dermee
-------	------	--	--

'k Bè goed iensj mè hem: ik behoor tot zijn intimi

ientjen	ìntjan	- één - alleen - ongetrouwd, alleen wonend	Ma, maa 'k en piel' hein, ... ientjen? 'k Gink op man ientjen wandelen A wüntj op zan ientjen in en kasse van en haus (h ^u uis)
---------	--------	--	--

Die op zan ientjen es, moe zanne plang kunnen trekken

Geet er ma nog ientjen: tap me nog een pint (bier)

ientjiesj	ìntjy	zenuwen	
-----------	-------	---------	--

Ik kr^uijg (kraug) er van op man ientjiesj: ik word er zenuwachtig van

Ge warkt op man ientjiesj: je werkt mij op de zenuwen

(h)ier	ì:r	hier	Komt al (h)ier of ik kom al doër
--------	-----	------	----------------------------------

Da zie je van (h)ier: daar komt dus niets van in huis of daar doe ik niet aan mee

(h)ieëre	ìara	- heer - God	Dat es nog nen echten (h)ieëre Ons (h)ieëre es de skepper van (h)emel en eirde
----------	------	-----------------	---

Och (h)ieërekisj toch uitroep van mededogen

Ons (h)ieëre va lessen, onze-lieve-vraa va sint-antelinks: uitroep, aanroeping

Ons (h)ieëre moe van elk za getal hein: deze wereld is bevolkt met soms zeer eigenaardige individuen.

Ons (h)ieëre ontvangen: de H. communie krijgen

Ge zutj èm ons (h)ieëre (of de kommune) geën zonder biechten: wordt gezegd van iemand die zich toch zo onschuldig voordeet.

A zood ons (h)ieëre nog zannen boërd afdün: het is een gevaarlijk heerschap, hij zou zelf God nog durven te bedriegen.

Ajen es van ons (h)ieëre zan slimste niet: hij is dus niet al te snugger.

ieëre	ìara	eer	Die ieëre komt a toe, g' èt ze zeker verdiend
-------	------	-----	---

G'(h)ult er ieëre van: je hebt uitstekend werk geleverd.

Iemand d'ieëre van de zotten geën: hem/haar geen antwoord geven.

ieëst, ieëste(n)	ìast	eerst, eerste	A was altauð (alt ^u ijd) den ieësten van de klasse
ieësten Tuëg	ìastan tux	jaarmarkt, voor in Geraardsbergen	Ge kost weer op de koppen luëpen Op de ieësten Tuëg in Giesbaargen (er was dus enorm veel volk)
ieëvegeirt	ìavegeirt	avegaar (grote boor, scheepsboor)	Mè nen ieëvegeirt kunde gruëte goëten buëren

iet	יֵט	iets	Ik gon a iet verklappen, mer nie vürt zeggen hé
-----	-----	------	---

Beginnen te bleiten ver iet va ne niet: voor een niemendal beginnen te wenen

As niet komt tot iet en kent iet zan "eige zelve niet: rijkdom maakt verwaand

't Er (h)heet iemand iet gekregen: iemand is onwel geworden

ieveraans	יֵוֹרָאָנְס	ergens	Ze zan ieveraans nertoe, mer 'k en zo nie weten wer nertoe
ieversten	יֵוֹרְסְטָן	ergens	'k È manne paraplu ieversten vergeten, mer god witj woër zo. "ieveraans" en "nieversten"
^u ijzerewig	יֵזֶרְוִיג	spoorweg	Wie da vrüger on'n ^u ijzerewig warktege hood e sküe lèven
^u ijzermoël	יֵזֶרְמוֹעַל	- losgekomen ijzer-roest, vijlsel - roestvlek	Dien'n ^u ijzeren (auzeren) stoëf es giël beroest, 't es ieën en aal ^u ijzermoël
ik (ikke)	יִק (יִקָּא)	ik	Ikke, ik wete va nieks, zenne

Op nen ik en ne g^uij (gau): in een oogwenk

impermeabel	יִמְפֵרְמֵאָבֵל	regenjas	Doet aän impermeabel oën, want 't sa go rijgeren
indizjeste	יִנְדִּיזְעֵסְטָא	- te zwaar getafeld - darmstoornissen	Ajeet èm en indizjeste g'eten, a zit paaf van
ingebunsjeld	יִגְבֵנְסְיֵלְד	warm ingeduffeld	Ge za goed ingebunsjeld, ge zult giëne kaa (h)ein
Ingieë	יִנְיֵי	Edingen	Pakte de traun (tr ^u ein) over Ingieë of goëje alover Denderlieë ner Brussel? (fr. Enghien)
inieënekieë(r)	יִנְיֵינְקֵיֵי(ר)	plotseling, in een oogwenk	En inieënekieë(r) begost het te rijgeren, te donderen en te bliksemen
inkel	יִנְקֵל	enkel	Inkel en allieëne (helemaal alleen)
inkelgeld	יִנְקֵלְגֵלְט	pasmunt	Èje ma wat inkelgeld ver in de skoële?
inkèn	יִנְקֵן	klacht, aangifte	

Zannen inkèn dūn : klacht neerleggen bij de politie of een feit signaleren

inskauten (insk ^u ijten)	יִסְקָוֵטָן יִסְקֵיֵטָן	inzakken	Den blafong skatjeg'in, vlak op onze kop
intasj	יִנְטָאָשְׁ	- net op tijd - af en toe	Ge za zjust intasj, den traun (tr ^u ein) vertrekt direkt Ze komt intasj iesj tot hier
intpot	יִנְטְפֵוֹט	- inktpot - geslachtsdelen - achterwerk	Stikt a penne nie te diep in 'n intpot, zenne 'k Geef a fleus ne stamp tegen annen intpot, da g' al skr ^u ijven (skrauwen) vürt lüpt
inwuën	יִנְוֵאָן	het inwonen bij	Ajeet er kost en inwuën, mer miër niet
inzjuren	יִנְזְיֵרָן	miserie, ongeluk	Ik warre graus (gr ^u ijs) van d' inzjuren

j

Woorden zoals jenne, jeef, jetong, jandarm, enz. worden niet bij de letter "j" genoteerd, maar wel bij de letter "z", vermits men ze schrijft als zjenne, zjeef, zjetong, zjandarm, enz...

jaan jantjen (vkw)	ja.n jantjan	- guitige kerel - deugniet	't Ees e jantjen 't Es ne skaä jaan
Jauk	ja.k	ja ik	Za ja thaus? a ba jauk!
jawadde,	-jawada	uitroep, verbazing	Jawadde, 'k en kaan 't bekan nie geluëven
j ^u ij (jau)	j ^u ε.(jɔ:)	hij (en niet jij)	Wie (h)éé dat (h)ier gedoën, ...g ^u ij (gau)? nieë, 't was te kik nie, 't was j ^u ij (jau)
joëch	-joax	ja gij	Joëch, ge meugt ner bauten (b ^u uiten), mer klijdj a goed
joej	joaj	ja hij (vooral door vrouwen gebruikt)	En, ester a deure op zan ekzoëm? Joëj!
joën	joan	ja hij (vooral door mannen gebruikt)	A zit zeker in zanne lochtink? joën!
joepen	jupan	wippen	A joepe de poep (kinderrijmpje)
joër	jaar	jaar	Hoeveel joër za je gá já? ikke, ik verjoëre nie miër

Wer warren aämoël (h)onderd joër, mer den ieënen wa rapper as den anderen: de ene sterft eerder dan de andere

Ajès aundelèk tot de joëren va verstand gekommen: hij is eindelijk volwassen geworden

In de joëren stillekisj: zeer lang geleden dus

joës	joas	ja zij (enk. en mv.)	Zan z'aämoël wig? joës! Esse ner de mart? joës!
jokken	jokan	jeuken	As't jokt moeje krabben of ...ge moe krabben wer dat jokt
joksel	joksaɸ	jeuk	'k Hè joksel op manne rugge, krabt iesj
jokselpoejer	joksalpɔjar	jeukpoeder	
jom	jom	- ja wij - jij daar (mannelijk) - jongen	Komde mee mè ons? Jom! Zeg, jom! Ja, jom, wat èje na were gedoën?
jongentaud (jongent ^u ijd)	jɔŋantɔ.ɾ jɔŋant ^u ε.ɾ	jeugd, jongensjaren	In manne jongentaud koste kik dansen gelèk as fred astair
jonk	joŋk	- jij (enkel vrouwelijk) - kind - vrouw	Zeg, jonk! Z'éé e jonk of dr ^u ei (drau) van hem Da jonk kr ^u ijgt sloëgen van (h)euere vent, dat vrieëd es

Bonk, elk joër e jonk: huwelijksfelicitatie (!)

jonkmaan	joŋkma.n	vrijgezel	't Es tja wè ne jonkmaan, ajès tja nuët nie getraad geweest
Jood	jo.ɾ	- van joodse afkomst - bedrieger (scheldnaam)	't Es nen echte jood Da zan echte jodestreken (beide scheldwoorden zijn nu strafbaar door de anti-racisme-wet) syn: zjevestreken
jodestreken	joelɔstrekən	valse streken	
jonnen	jo.nən	gunnen	't Es a gejongd

Kinder- en andere rijmpjes uit de oude doos

Ieken bieken

ieken bieken barreken haet
es ma soepken niet te zaet
turre wedde vur en bedde
turre wedde vur en zw^uijn (zwaun)
dat er iënentwuntteg
krabbekisj z^uijn (zaun).

Dit kinderrijmpje was speciaal bedoeld om kinderen ritmisch te leren lezen. Met "krabbekisj" bedoelde men eigenlijk de maatstrepen (accenten) die men kon plaatsen tijdens het opzeggen van het rijmpje:

/ieken /bieken /barreken /haet
1 2 3 4
/es ma /soepken /niet te /zaet
5 6 7 8
/turre /wedde /vur en /bedde
9 10 11 12
/turre /wedde /vur en /zw^uijn
13 14 15 16
/dat er /iënen /twuntteg
17 18 19
/krabbekisj /z^uijn.
20 21

Rosse koëter

Zand - zand

Rosse koëter
springt in 't woëter
springt in 't bloed
rossen hoed

Zand, zand
Skuëne witte zand
Tien centiemen vur en mand
En doet er nog e skepken b^uij (bau)
't Sa dienen vur 't prof^uijt (profaut).

't Sa go rijgeren

Zinge zinge zoëge

't Sa go rijgeren, 't sa go woëjen
al de meulekisj zulle goën droëjen
't rijgert al de dakken nat
't er kwammen twie boerinnekisj
en ze vielen op (h)eur gat.

Zinge zinge zoëge
de maskisj zitten op d' (h)oëge
de jongens zitten op 't tak
mè nen dikke stiën in (h)eure zak.

Seppen den teppen

De zonne, de moëne ...

Seppen den teppen
lag in de zeppe.
't Er kwam ne p^uit (paut).
A trok hem er ^uit (eraut).
't Er kwam ne skaerpioen
om Seppen den teppen
za vel af te doen.

De zonne, de moëne,
de starren in 't firmament.
De wacht die komt,
de wacht die komt
de wacht die goë
mè faggels rond.

Met dank aan: Emiel Collijns, Arthur Willekens en Lucien Van den Herreweghe